

แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*
A GUIDELINE FOR BUDGET MANAGEMENT ACCORDING TO GOOD
GOVERNANCE OF SCHOOL UNDER SAKAE0 PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

วรยุทธ พิพัฒน์วัฒนโรจน์, สุดารัตน์ สารสว่าง
Worayut Piputwuttanarote, Sudarat Sarnswang
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Kasetsart University
Corresponding Author E-mail: worayut.p@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และ 2. ศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน สอบถามหัวหน้ากลุ่มงบประมาณและการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 145 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับสภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาและการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ระดับมาก และแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า 1. ด้านการวางแผนงบประมาณ ผู้บริหารควรมีการเสนอแผนปฏิบัติราชการประจำปีต่อสาธารณะในวงกว้าง 2. ด้านการใช้งบประมาณ ควรติดตาม ตรวจสอบ สร้างความตระหนัก โดยให้คำแนะนำ วิธีการดำเนินการให้เกิดการโปร่งใส ชอบธรรม ตรวจสอบได้ 3. ด้านการควบคุมงบประมาณ ควรยกกรณีตัวอย่างความผิดที่ผ่านมาในการเบิกจ่าย และ 4. ด้านการ

รายงานงบประมาณ ควรกำหนดปฏิทินที่เชื่อมโยงกับการรายงานต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

คำสำคัญ: การบริหาร; งบประมาณ; หลักธรรมาภิบาล

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the state of budget management according to good governance of Schools under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1 and 2 To study the budget management guidelines according to good governance of Schools under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1, conducted by the mixed research methods. The population were the heads of the budget/finance group of the schools under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1, totaling 145 people. The research instruments were 5 level rating scale questionnaires on the state of budget administration according to good governance of schools, analyzed data by descriptive statistics; frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of the research showed that the state of budget administration according to good governance of schools under Sakaeo Primary Educational Service Area Office 1, by overall, was at high level. The guidelines could be summarized as follows: 1. Budget planning should present the annual government action plan to the public. 2. Budget spending should be monitored, and raised awareness by providing advice to be transparent, ethical and checkable, 3. Budget controlling should give examples of past offenses in disbursements. 4. Budget reporting should set a calendar that was linked to reporting to stakeholders on the past performance.

Keywords: Management; Budget; Good Governance

บทนำ

จากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งกระทำความผิดเกี่ยวกับงบประมาณ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ความผิดเหล่านี้หมายถึงรวมถึง การใช้เงินในทางที่ผิด อีกทั้งการไม่ปฏิบัติตามระเบียบราชการด้านบัญชีไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา การรายงานงบประมาณและข้อมูลไม่ถูกต้องตามระเบียบ ทำให้การบริหาร

งบประมาณของสถานศึกษาขาดหลักธรรมาภิบาลที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดไว้ (ชุติมา พวงทอง, 2563)

ตามที่เอกสารแนบท้ายประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) สำหรับสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ สำหรับสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงาน ป.ป.ช. พัฒนาเกณฑ์การประเมินมีเนื้อหาครอบคลุมหลายด้าน ซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณธรรม ความโปร่งใส และการทุจริตซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข ลดโอกาสหรือความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563) แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาที่ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า เมื่อย้อนหลังไป 4 ปีงบประมาณ มีผลดังนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้ลำดับที่ 2 ของประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้ลำดับที่ 1 ของประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้ลำดับที่ 1 ของประเทศ และปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้ลำดับที่ 11 ของประเทศ จะเห็นได้ว่าลำดับที่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีแนวโน้มลดลงอย่างมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2564)

แนวคิดการศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณตามโครงสร้างการบริหารงบประมาณตามแนวคิดของชุติมา พวงทอง (2563) มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการวางแผนงบประมาณ 2. ด้านการใช้งบประมาณ 3. ด้านการควบคุมงบประมาณ 4. ด้านการรายงานงบประมาณ และแนวคิดการศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณตามกรอบแนวคิดหลักธรรมาภิบาลตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของวิระยุทธ พรพจน์ธนาศ (2557) เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษามีหลัก 3 ประการ ดังนี้ 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส

จากที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสลดอันดับลงมาก อาจเนื่องมาจากไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลบางประการ หรืออาจเกิดขึ้นจากการกำหนดแนวทางที่ไม่ชัดเจน หรือไม่มีแนวทางที่สามารถทำให้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเป็นรูปธรรมในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผู้ศึกษาจึงมีความใคร่รู้ที่จะค้นคว้าหาแนวทางและเสนอแนวทางการบริหารงาน

งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต่อสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

2. ประชากร และการสนทนากลุ่ม

2.1 ประชากร ได้แก่ 1. หัวหน้ากลุ่มงบประมาณหรือหัวหน้ากลุ่มการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปีการศึกษา 2565 ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มงบประมาณหรือหัวหน้ากลุ่มการเงินของสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 145 คน จากสถานศึกษา จำนวน 145 แห่ง ในการศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงบประมาณหรือการเงินในสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักธรรมาภิบาล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องของข้อคำถาม เพื่อการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) ได้ค่า 0.67-1.00

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยศึกษาเทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพของเก้จกนก เอื้อวงศ์ (2546)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ 1. ประสานงานขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานโครงการปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการศึกษาจากหัวหน้ากลุ่มงบประมาณ/หัวหน้ากลุ่มการเงินในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 2. ผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามถึงหัวหน้ากลุ่มงบประมาณหรือหัวหน้ากลุ่มการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับเขต 1 ที่เป็นกลุ่มประชากรเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม และส่งคืนทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบ Google Form 3. ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน จำนวน 117 ฉบับ และนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ 1. สรุปรายวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บได้จากแบบสอบถาม จำนวน 117 ฉบับ นำประเด็นที่ได้คะแนนในลำดับต่ำสุด จากแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับเขต 1 มาสร้างเป็นประเด็นคำถามหลักและข้อประเด็นคำถามย่อยในการสนทนากลุ่มให้ครอบคลุมกับหัวข้อการวิจัย 2. กำหนดและคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนาหรือผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับเขต 1 จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนาซึ่งดัดแปลงวิธีการคัดเลือกจากหลักเกณฑ์การสรรหาและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2560 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนี้

4.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน มีคุณสมบัติอย่างน้อยดังต่อไปนี้ 1. การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการบริหารการศึกษาหรือด้านการศึกษา 2. ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งระดับตั้งแต่ผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าหรือดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงในภาคเอกชน 3. มีประสบการณ์ด้านการบริหารหรือด้านการศึกษาไม่ต่ำกว่า 2 ปี

4.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงบประมาณหรือการเงินในสถานศึกษา 2 ท่าน มีคุณสมบัติอย่างน้อยดังต่อไปนี้ 1. การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปด้านการบริหารหรือด้านการศึกษา 2. ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มงบประมาณหรือการเงินของสถานศึกษา 3. มีความเชี่ยวชาญ และหรือมีประสบการณ์ด้านงบประมาณหรือการเงินของสถานศึกษาหรือที่เกี่ยวข้องไม่ต่ำกว่า 5 ปี

4.2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักธรรมาภิบาล จำนวน 1 ท่าน มีคุณสมบัติอย่างน้อย ดังต่อไปนี้ 1. การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปด้านการบริหารหรือด้านการศึกษา 2. ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งระดับผู้อำนวยการภารกิจสำนักงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 3. มีความเชี่ยวชาญ และหรือมีประสบการณ์ด้านหลักธรรมาภิบาลและหรือการเสริมสร้างและมาตรฐานวินัย หรือมาตรฐานทางจริยธรรม หรือที่เกี่ยวข้องไม่ต่ำกว่า 5 ปี

4.2.4 กำหนดบุคลากรในการจัดการสนทนากลุ่ม หน้าที่ วันเวลา และการสนทนากลุ่มครั้งนี้ดำเนินการผ่านระบบ Online ผ่านโปรแกรม Zoom Meeting

4.2.5 นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาวิเคราะห์เนื้อหาแต่ละประเด็น จากนั้นนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ (Frequency: F) ร้อยละ (Percentage: %) และแบบสอบถาม ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยสถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Σ) แปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของ Best (1981) และผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา โดยภาพรวม

ที่	สภาพการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับ
1	ด้านการวางแผนงบประมาณ	4.18	.88	มาก
2	ด้านการใช้งบประมาณ	4.26	.83	มาก
3	ด้านการควบคุมงบประมาณ	4.25	.75	มาก
4	ด้านการรายงานงบประมาณ	4.22	.79	มาก
ภาพรวม		4.22	.81	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า สภาพการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\mu=4.22$, $\sigma=.81$) ซึ่งเมื่อพิจารณาจำแนกรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาที่มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุดคือ ด้านการใช้งบประมาณ ($\mu=4.26$,

$\sigma=.83$) ระดับรองลงมา คือ ด้านการควบคุมงบประมาณ ($\mu=4.25$, $\sigma=.75$) และด้านที่มีระดับปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ ($\mu=4.18$, $\sigma=.88$)

เมื่อวิเคราะห์ สภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในแต่ละด้านเป็นรายข้อ พบว่า ผลของระดับการปฏิบัติอยู่ระดับมากทุกข้อ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาจำแนกรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการใช้งบประมาณระดับรองลงมา คือ ด้านการควบคุมงบประมาณ และด้านที่มีระดับปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านการวางแผนงบประมาณ เมื่อวิเคราะห์ สภาพการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในแต่ละด้านเป็นรายข้อ พบว่า ผลของระดับการปฏิบัติอยู่ระดับมากทุกข้อ และพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 1. ด้านการวางแผนงบประมาณ เรื่องสถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องเหมาะสมมีการปฏิบัติสูงสุด ส่วนเรื่องสถานศึกษามีการเผยแพร่แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณผ่านเว็บไซต์สถานศึกษา มีการปฏิบัติต่ำที่สุด 2. ด้านการใช้งบประมาณ เรื่องบุคลากรของสถานศึกษา ใช้งบประมาณของกิจกรรมหรือโครงการด้วยความเที่ยงธรรม เป็นไปตามระเบียบ มีการปฏิบัติสูงสุด ส่วนเรื่องการเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้บุคลากรในสถานศึกษารับทราบ มีการปฏิบัติต่ำที่สุด 3. ด้านการควบคุมงบประมาณ เรื่องสถานศึกษามีคณะกรรมการตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามขั้นตอนของทางราชการ มีการปฏิบัติสูงสุด ส่วนเรื่องผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม การเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งปฏิบัติตามปฏิทินที่ตั้งไว้ ถูกต้องตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ มีการปฏิบัติต่ำที่สุด 4. ด้านการรายงานงบประมาณ เรื่องสถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติการประจำปีอย่างตรงไปตรงมา มีการปฏิบัติสูงสุด ส่วนเรื่องการเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานงบประมาณผ่านเว็บไซต์สถานศึกษาทุกโครงการหรือกิจกรรม เป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรปฏิบัติ มีการปฏิบัติต่ำที่สุด

2. แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ด้านการวางแผนงบประมาณ แนวทางการส่งเสริมให้สถานศึกษามีการเผยแพร่แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณผ่านเว็บไซต์สถานศึกษา 1. เขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างความเข้าใจกับผู้บริหาร ควรนำเสนอต่อสาธารณะให้อยู่ในวงกว้างโดยเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงง่าย ไม่ว่าจะเป็นใครก็สามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้ เพื่อเป็นการสื่อสารทำความเข้าใจให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจที่ถูกต้องเนื่องจากไม่ใช่ว่าการจับผิด 2. เขตพื้นที่การศึกษาควรมีการกำหนดตัวชี้วัด ในการประเมินความสำเร็จ เพราะถ้า

ผู้ปฏิบัติหรือผู้จัดทำเว็บไซต์สถานศึกษาไม่ได้รับการตระหนักจากผู้บริหารสถานศึกษาผู้ปฏิบัติก็จะไม่ได้ดำเนินการ 3. ผู้บริหารควรศึกษาปัญหาาร่วมกันคิดร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขอย่างเป็นระบบตรวจสอบได้ เพราะแต่ละสถานที่แต่ละบริบทจะมีข้อจำกัดที่แตกต่างกันทางด้าน ICT ผู้บริหารต้องทราบถึงบริบทที่แท้จริงของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ด้านการใช้งบประมาณ : แนวทางการส่งเสริมการเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้บุคลากรในสถานศึกษา รับทราบ 1. เขตพื้นที่การศึกษาควรชี้แจงว่าการเผยแพร่ผลการตรวจสอบสำคัญอย่างไร และเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดลำดับให้ผู้ปฏิบัติรับรู้รับทราบว่ากิจกรรมไหนที่ยังไม่ดำเนินการเป็นไปตามทิศทางการบริหารหรือไม่ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุม โดยให้ความสำคัญในการชี้แจงข้อมูลในการใช้งบประมาณเพื่อแสดงความชัดเจนในการใช้เงินให้ถูกวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ผู้บริหารจะเกิดความมั่นใจที่จะเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้บุคลากรรับทราบ ด้านการควบคุมงบประมาณ: แนวทางในการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม การเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนดไว้ถูกต้องตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 1. เขตพื้นที่การศึกษาควรให้ความสำคัญ เชิญผู้บริหารสถานศึกษาไปปฏิบัติจริงแบบจริงจัง พร้อมยกกรณีตัวอย่างความผิดที่ผ่านมาในการเบิกจ่าย 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเอาใจใส่ต่อแผนปฏิบัติราชการประจำปีถึงแนวทางปฏิบัติด้วยและให้ความสำคัญในทุกกระบวนการเพื่อลดความผิดพลาดจากการทำงาน และควรสร้างความเข้าใจ ความตระหนักกับผู้ปฏิบัติงานแผนปฏิบัติราชการประจำปี เป็นเรื่องสำคัญในสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดทิศทางการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ ลงสู่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี การติดตามตรวจสอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มการอบรมหรือศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับธรรมาภิบาล เพื่อตระหนักถึงความสำคัญในหลักธรรมาภิบาล และหลักคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักแนวทางในการบริหารงานให้ถูกต้องโปร่งใสตรวจสอบได้ ด้านการรายงานงบประมาณ : แนวทางในการส่งเสริมการเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานงบประมาณผ่านเว็บไซต์สถาน ศึกษาทุกโครงการหรือกิจกรรม เป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรปฏิบัติ 1. เขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดแนวปฏิบัติว่าสถานศึกษาต้องมีการรายงานทุกโรงเรียน เพราะมีข้อดีมากมาย อาทิ การผ่านเว็บไซต์ต้องออกสู่สาธารณะชนไปทั่วโลก สามารถเข้าถึงได้สะดวก เป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมสร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยชี้แจงให้เห็นว่างบประมาณมีผลต่อวินัยของทุก ๆ ฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องควรบริหารให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติของทางราชการจะต้องมีรายงานการใช้งบประมาณผ่านการตรวจสอบภายใน การเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ต้องตระหนักเสมอว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำให้ถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงบประมาณ ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า ในด้านการวางแผนงบประมาณ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการเผยแพร่แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณผ่านเว็บไซต์สถานศึกษา การเผยแพร่แผนปฏิบัติการประจำปีผ่านเว็บไซต์สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามีสถานศึกษาขนาดเล็กหลายแห่งซึ่งอาจทำให้ขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการใช้ ICT ที่ใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเนื่องจากสถานศึกษาขนาดเล็ก สาขาวิชาที่บุคลากรมีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ คอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยี ก็ยังเป็นวิชาเอกขาดแคลน (สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ, 2566) ทั้งนี้ ความสำคัญในการเผยแพร่ คือ การเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์จะทำให้ภาพลักษณ์ของโรงเรียนดีขึ้นเนื่องจากทำให้เกิดความโปร่งใส เป็นที่ยอมรับของสังคม และสร้างความไว้วางใจจากสังคม สอดคล้องกับจุฬาลักษณ์ เก่งกสิกิจ (2566) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการพัฒนาระบบการเผยแพร่ให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักความเปิดเผยและโปร่งใส หากสถานศึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ก็จะเป็นการส่งเสริมความเข้าใจระบบบริหารต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างทั่วถึง จะเป็นการสร้างความเข้าใจตรงกัน

2. ด้านการใช้งบประมาณ ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า การเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้บุคลากรในสถานศึกษารับทราบซึ่งเป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านการใช้งบประมาณ การเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้บุคลากรในสถานศึกษารับทราบมีค่าเฉลี่ยน้อยทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญ ไม่ชี้แจงผลการตรวจสอบการใช้งบประมาณ อาทิ การตรวจสอบการเบิกจ่าย ผลการใช้งบประมาณของกิจกรรมหรือโครงการ และผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี เป็นต้น สถานศึกษาจำเป็นต้องเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้บุคลากรรับทราบ สอดคล้องกับนิตยา คงเกษม (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายพระบางเจ้าพระยาเมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า หากปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดแล้วนั้น จะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นไปตามหลักความโปร่งใสส่งผลดีแก่สถานศึกษาบุคลากรในสถานศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างไม่มีปัญหา โดยที่จะเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานของบุคลากร การบริหารที่มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเป็นระบบ

3. ด้านการควบคุมงบประมาณ ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม การเบิกจ่ายงบประมาณซึ่งปฏิบัติตามปฏิทินที่ตั้งไว้ ถูกต้อง ตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ซึ่งเป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านการควบคุมงบประมาณ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารไม่ทราบว่าการกำกับ ติดตาม ในการเบิกจ่าย เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ และเป็นเรื่องที่ควรกระทำอย่างยิ่ง จะทำให้ทราบปัญหาในระหว่างการทำงาน หากเกิดปัญหาผู้บริหารสถานศึกษาก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ทันเวลาสอดคล้องกับสมพิศ ไห้งาม (2548) ได้กล่าวถึงประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบแผนปฏิบัติการประจำปีไว้ว่า การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการในแต่ละขั้นตอนมีปัญหาอุปสรรคใด ๆ หากพบปัญหาต้องรีบแก้ไขให้ทัน พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงแผนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับคณะเซนต์คาเบรียล (2560) ที่ได้อธิบายถึงการกำกับ ติดตามของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า ต้องมีการกำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อที่จะสามารถปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ให้บรรลุหลักธรรมาภิบาลและตัวชี้วัดของสถานศึกษาให้สำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตามก็จะช่วยให้ผู้รับผิดชอบหรือฝ่ายหรือกลุ่มงบประมาณไม่จำเป็นต้องปกปิดหรือแก้ไขอย่างผิดวิธี อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริตได้หรือเป็นปัญหาใหญ่ต่อไป

4. ด้านการรายงานงบประมาณ ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า การเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานงบประมาณผ่านเว็บไซต์สถานศึกษาทุกโครงการหรือกิจกรรมเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรปฏิบัติ ซึ่งเป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านการรายงานงบประมาณ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการ เป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะต้องเผยแพร่ผู้ปฏิบัติต้องการความรู้ความเข้าใจจากผู้บริหาร หัวหน้างาน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและมีรูปแบบที่เป็นไปตามกรอบของกฎหมาย สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (2563) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2563) ได้อธิบายถึงการเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานงบประมาณผ่านเว็บไซต์สถานศึกษาทุกโครงการหรือกิจกรรม ว่าเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นเครื่องมือการประเมินเชิงบวกเพื่อเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตและผิดกฎหมาย และเป็นกลไกในการสร้างความตระหนักให้หน่วยงานภาครัฐต้องดำเนินการอย่างโปร่งใสและมีคุณธรรม

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการใช้งบประมาณ ด้านการควบคุมงบประมาณ ด้านการรายงานงบประมาณ การบริหารงบประมาณทั้ง 4 ด้าน ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ได้แก่ 1. ด้านการวางแผนงบประมาณ ผู้บริหารควรมีการเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อสาธารณะในวงกว้าง 2. ด้านการใช้งบประมาณควรติดตาม ตรวจสอบ สร้างความตระหนักโดยให้คำแนะนำ วิธีการดำเนินการให้เกิดการโปร่งใส ขอบธรรม ตรวจสอบได้ 3. ด้านการควบคุม

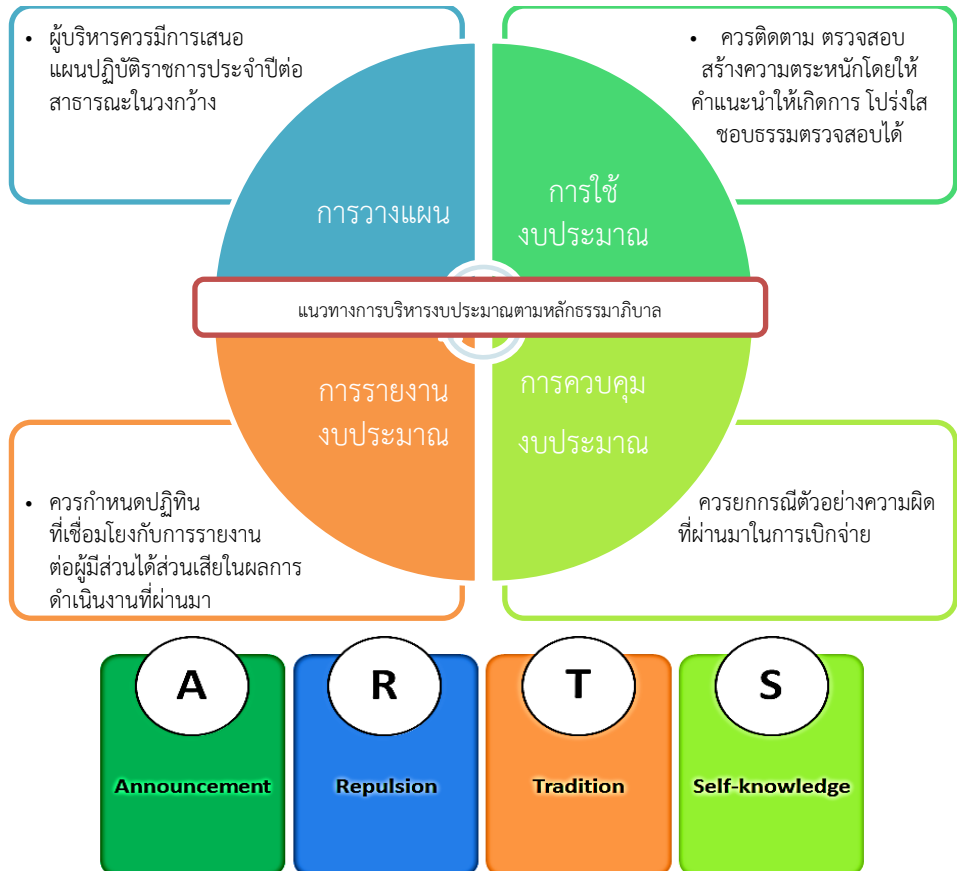
งบประมาณ ควรยกกรณีตัวอย่างความผิดที่ผ่านมาในการเบิกจ่าย 4. ด้านการรายงาน งบประมาณ ควรกำหนดปฏิทิน ที่เชื่อมโยงกับการรายงานต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในผลการดำเนินงานที่ผ่านมา นอกจากนี้ แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของ สถานศึกษาสามารถดำเนินการตามหลัก ARTS ดังนี้

1. A=Announcement (การแจ้งให้ทราบ) การเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้บุคลากรใน สถานศึกษารับทราบว่ามี ความจำเป็น เพราะการใช้งบประมาณควรแจ้งให้บุคลากรรับทราบ เนื่องจากเป็น สิ่งสำคัญในการดำเนินการเบิกจ่าย โดยส่วนใหญ่แล้วบุคลากรเพียงไม่กี่คนจะมี โอกาสได้เข้าถึงข้อมูลและรับรู้ เราอาจจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลย้อนกลับเพื่อพิจารณาว่า สถานศึกษาควรดำเนินการอย่างไร เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา จากทุกกลุ่มงาน ซึ่งจะนำไปสู่การ ปฏิบัติและป้องกันปัญหา พร้อมกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ

2. R=Repulsion (การผลักดัน) คือ การเผยแพร่แผนปฏิบัติราชการประจำปี งบประมาณผ่านเว็บไซต์สถานศึกษาที่มีความจำเป็นที่หน่วยงานต้นสังกัดต้องพยายามผลักดัน สถานศึกษาให้เกิดการเผยแพร่สู่สาธารณะและผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะต้อง จัดทำการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ ก่อเกิดประโยชน์ในการรับทราบการดำเนินงาน กิจกรรมหรือ โครงการ เมื่อข้อมูลเข้าถึงสาธารณะชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็จะก่อให้เกิดการรับฟังปรับปรุงงาน ให้ดียิ่งขึ้น

3. T=Tradition (ธรรมเนียมปฏิบัติ) การเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานงบประมาณ ผ่านเว็บไซต์สถานศึกษาทุกโครงการหรือกิจกรรม เป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรยึดถือปฏิบัติ เป็นธรรมเนียม เพราะเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะต้องเผยแพร่ ผู้ปฏิบัติหรือผู้รับผิดชอบต้อง มี ความรู้ความเข้าใจจากผู้บริหาร หัวหน้างาน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและมีรูปแบบ ที่เป็นไปตามกรอบของกฎหมาย

4. S=Self-Knowledge (การรู้จักตนเอง) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความ เข้าใจ สร้างองค์ความรู้ให้ผู้ปฏิบัติให้เป็นไปตามความถูกต้อง มากไปกว่านั้นผู้บริหารก็ควรกำกับ ติดตาม อาจเป็นเพราะความต้องการใช้งบประมาณอย่างเดียวของบุคลากร ที่คิดว่าไม่มีผู้ที่จะ ติดตามอย่างจริงจังและตรงไปตรงมา ผู้บริหารต้องสร้างการรับผิดชอบและรับชอบร่วมกัน สื่อสาร จากผู้ปฏิบัติทราบว่าการดำเนินการเบิกจ่ายไปถึงขั้นตอนใดและภูมิหลังของผู้บริหาร ไม่เหมือนกัน ยิ่งไปกว่านั้นด้านการบริหารงบประมาณยังเป็นความเสี่ยงของผู้บริหาร ที่ผู้บริหาร ต้องแบกรับ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีการติดตามตรวจสอบอย่างรอบคอบ และยังต้องศึกษา เพิ่มเติมให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ หรืออาจถามผู้รู้ นิติกร เพื่อไม่ให้เกิดขึ้นผิดพลาด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนด Timeline เกี่ยวกับระยะเวลาใดควรทำอะไรบ้าง โดยมีกระบวนการที่ชัดเจนและมีการติดตามผลที่ชัดเจนเช่นกัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักโดยให้คำแนะนำ โดยออกเป็นระเบียบของสถานศึกษา ระบุวิธีการดำเนินการอย่างไรให้เกิดการโปร่งใส ขอบธรรม ตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของเขตพื้นที่หรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลและวิธีการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เพื่อเป็นคู่มือแนวปฏิบัติของสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2546). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะเซนต์คาเบรียล. (2560). *คู่มือการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัท กรีนไลฟ์ พรินติ้ง เฮ้า จำกัด.
- จุฬากาญจน์ เก่งกลิจ. (2566). *การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชุตินา พวงทอง. (2563). *แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นิตยา คงเกษม. (2562). *แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม เครือข่ายพระบางเจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1* (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2557). องค์ประกอบของธรรมาภิบาลในโรงเรียน *Elements of Good Governance in Schools*. *วารสารนักบริหาร Executive Journal* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 34(1), 80-88.
- สมพิศ โห้งาม. (2548). *การวางแผนการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. (2564). *รายงานการจัดการศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. สืบค้น 3 มกราคม 2566, จาก <https://shorturl.asia/hXz7l>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2563). *รายละเอียดการประเมิน ITA*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2565, จาก <https://itas.nacc.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2563). *ITA หรือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ*. สืบค้น 8 เมษายน 2566, จาก <https://shorturl.asia/8nfkb>

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การสรรหาและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2560. สืบค้น 7 เมษายน 2566, จาก <https://shorturl.asia/ePyt6>
- _____. (2563). ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) สำหรับสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. สืบค้น 3 มกราคม 2566, จาก <https://shorturl.asia/HBG0A>
- สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ. (2566). ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามวิชาเอก. สืบค้น 6 เมษายน 2566, จาก <https://hrms.obec.go.th>
- Best, J. W. (1981). *Research in Education* (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

